ئابدۇكېرىم قادىر

تۆتىنچى ئىراغا سەپەر

(رومان)

مىللەتلەر نەشرىياتى

图书在版编目(C I P)数据

中华人民共和国法律汇编. 2007: 朝鲜文 / 全国人民代表大会常务委员会法制工作委员会编; 中国民族语文翻译中心译. 一北京: 民族出版社，2008.10
ISBN 978-7-105-09592-6

Ⅰ.中... Ⅱ.①全... ②中... Ⅲ.法律-汇编-中国-2007-朝鲜语(中国少数民族语言) Ⅳ. D920.9

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第144026号

中国民族语文翻译中心译
民族出版社出版发行
(北京市和平里北街14号 邮编 100013)
http://www.mzcbs.com
中国民族语文翻译中心微机照排
迪鑫印刷厂印刷 各地新华书店经销
2008年10月第1版 2008年10月北京第1次印刷
开本: 850×1168毫米 1/32 印张: 16.125
印数: 0001- 500册 定价: 24.00元
ISBN 978-7-105-09592-6/D·1483(朝213)

朝文室电话: 58130534 发行部电话: 64211734

定价: 24.00元

تەكلىپلىك تەھرىر: مۇھەممەدسالىھ مەتروزى
مەسئۇل مۇھەررىر
مەسئۇل كوررېكتور : ياقۇپ مۇھەممەتروزى

ئابدۇكېرىم قادىر

تۆتىنچى ئېراغا سەپەر

(رومان)

نەشر قىلغۇچى	:	مىللەتلەر نەشرىياتى
ئادرېسى	:	بېيجىڭ شەھىرى خېپىڭلى شىمالىي كوچا 14- قورۇ
پوچتا نومۇرى	:	100013
تېلېفون نومۇرى	:	010—64290862
ساتقۇچى	:	جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
باسقۇچى	:	بېيجىڭ دىشىن باسما زاۋۇتى
نەشرى	:	2009-يىل 3- ئايدا 1-قېتىم نەشر قىلىندى
بېسىلىشى	:	2009-يىل 3- ئايدا بېيجىڭدا 1-قېتىم بېسىلدى
ئۆلچىمى	:	850×1168م م. 32كەسلەم
باسما تاۋىقى	:	19.625
سانى	:	0001—4000
باھاسى	:	32.00 يۈەن

ISBN 978-7-105-09838-5/I・2025（维 228）

نەشرىياتتىن

14 ـ، 15 ـ نۆۋەتلىك «خانتەڭرى ئەدەبىيات مۇكاپاتى»، شۇنداقلا «تۆھپە» مۇكاپاتىنىڭ ساھىبى، ياش يازغۇچى ئابدۇكېرىم قادىر 1969 ـ يىلى يەكەندە تۇغۇلغان. 1989 ـ يىلى قەشقەر مالىيە ـ سودا مەكتىپىنىڭ بوغالتىرلىق كەسپىنى پۈتتۈرگەن، ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىش بويىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئۇيغۇر تىل ـ ئەدەبىياتى كەسپى تولۇق كۇرسىنى؛ شىنجاڭ مالىيە ـ ئىقتىساد ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ پۇل مۇئامىلە كەسپى تولۇق كۇرسىنى تاماملىغان. ھازىر يەكەن ناھىيىلىك يېزا ئامانەت ـ قەرز ھەمكارلىق بىرلەشمە كوپېراتىپىدا خىزمەت قىلىۋاتىدۇ.

2005 ـ يىلدىن ھازىرغا قەدەر ئابدۇكېرىم قادىرنىڭ «تارىم»، «تەڭرىتاغ»، «قەشقەر»، «يېڭى قاشتېشى» قاتارلىق ئەدەبىي ژۇرناللاردا «ئۆتكۈن كېچىسى»، «قىزىل قۇيۇن»، «تەشنارەك كۆڭۈل»، «خوتۇن تەڭلىكى»... قاتارلىق يەتتە پارچە پوۋېست، 30پارچىدىن كۆپرەك ھېكايىسى ئېلان قىلىندى. شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن «دولقۇنلۇق تارىم» ناملىق ھېكايىلەر توپلىمى نەشر قىلىندى. «كونا كوچا» ناملىق ھېكايىسى بىلەن 14 ـ نۆۋەتلىك؛ «ئەقىدە» ناملىق پوۋېستى بىلەن 15 ـ نۆۋەتلىك «خانتەڭرى ئەدەبىيات مۇكاپاتى»غا ئېرىشتى. 2007 ـ يىل 5 ـ ئايدا پىروزا ئىجادىيىتى، جۈملىدىن ھېكايە ئىجادىيىتىدىكى كۆرۈنەرلىك تۆھپىسىگە ئاساسەن ئۇنىڭغا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات ـ سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى ۋە

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

«تارىم» ژۇرنىلى تەرىپىدىن «تۆھپە» مۇكاپاتى بېرىلدى. «تارىم»، «قەشقەر»، «يېڭى قاشتېشى» قاتارلىق ئەدەبىي ژۇرناللار ئارقا-ئارقىدىن «تىرىلىش، ئۆزىنى تونۇش، يۈرەكتىكى سۆز»، «‹دولقۇنلۇق تارىم› نىڭ تىل ئىزچىللىقى ئۈستىدە ئىزدىنىش»، «يىگىتلىك كوچىسى تولىمۇ ئەگرى-توقاي»، «يەنە يىگىتلىك ھەققىدە» دېگەن تېمىلاردا سۆھبەت خاتىرىسى، ئوبزورلىرىنى ئېلان قىلىپ، ئاپتورنىڭ ئىجادىيىتىگە يۇقىرى باھا بەردى. «تەشنارەڭ كۆڭۈل»، «زەينەپ»، «چۇۋۇق چىتلاق» قاتارلىق ئۈچ پارچە ھېكايىسى خەنزۇ تىلىغا تەرجىمە قىلىنىپ، 2008-يىلدىن باشلاپ «غەربىي يۇرت ئەدەبىياتى»، «مىللەتلەر ئەدەبىياتى» قاتارلىق ئەدەبىي ژۇرناللاردا ئېلان قىلىندى. قولىڭىزلاردىكى «تۆتىنچى ئېراغا سەپەر» ناملىق بۇ ئەسەر ئاپتورنىڭ تۈنجى رومانى.

ئابدۇكېرىم قادىر يۇقىرىقىدەك ئىجادىي نەتىجىلىرى بىلەن قانائەتلىنىپ قالماي، يىرىك ئەسەر ئىجادىيىتى ئۈستىدە ئىزدەنمەكتە. ئىشىنىمىزكى، ئاپتورنىڭ مەزكۇر رومانى قۇرۇلمىسىنىڭ ئۆزگىچىلىكى، بەدىئىيلىكىنىڭ يۇقىرىلىقى، دېھقانلار تۇرمۇشىنىڭ ئۆزگىچە تەرەپلىرىنى يارقىن، جانلىق سۈرەتلىيەلىگەنلىكى، پېرسوناژلار ئوبرازىدىكى غايە، ئىشەنچىنىڭ ئۇرغۇپ تۇرغانلىقى بىلەن ئۇيغۇر پروزا ئىجادىيىتى، جۈملىدىن رومانچىلىقىمىزغا يېڭى جۇلا بەرگۈسى!

ئىچىدىكىلىرى

بىرىنچى باب 1
ئىككىنچى باب 51
ئۈچىنچى باب 101
تۆتىنچى باب 146
بەشىنچى باب 195
ئالتىنچى باب 243
يەتتىنچى باب 310
سەككىزىنچى باب 355
توققۇزىنچى باب 416
ئونىنچى باب 464
ئون بىرىنچى باب 509
ئون ئىككىنچى باب 560

بىرىنچى باب

1

ئەتىگەندە كۈن چىقىشتىكى قىزغۇچ قۇم بارخانلىرىنىڭ كەينىدىن ئاستا ـ ئاستا كۆتۈرۈلگەن قۇياش بىر كۈنلۈك هارارىتىنى زېمىنغا تەقدىم قىلىپ بولۇپ، ئاخىرى بارا ـ بارا كۈن پېتىشتىكى دولقۇنسىمان قۇملارنىڭ كەينىگە ئۆتۈپ كەتتى. ئارائاۋاتتىكى ئابباسخاننىڭ ئوغلى هاپىز بىلەن قۇمئاۋاتتىكى ھەسەن خالۋاپنىڭ قىزى نۇربۇۋىنىڭ توي مەرىكىسى كەچكى شەپەق جىلۋىسى ئىچىدە ئاخىرلىشىپ، ئارائاۋاتلىقلار نەغمە ـ ناۋا ئىچىدە قىزنى يۆتكەپ كېتىشتى. يىراق ـ يېقىندىن كەلگەن مېھمانلار، ئۇرۇق ـ تۇغقانلارمۇ بىر ـ بىرلەپ ئۇزاپ، توي تۈگىگەن بولدى.

— ئېلىنجاق ـ سېلىنجاق بىر كېلىشىپتىكەن بۇ خەق، — دېدى نازىلخان توپا توزۇتۇپ يىراقلاپ كېتىپ قالغان تاكسى ۋە قاتارى ئېشەك هارۋىلىرىنىڭ كەينىدىن بويۇنداپ، — خۇددى ئۇۋۇسىغا سۇ كىرىپ كەتكەن هاشار چۈمۈلىلىرىدەك!

— نازىلخاننىڭ ئاق سۆزۈككىنە كەلگەن يۇمىلاق چىرايىدا چوڭ توي قىلىپ، قىز چىقارغانغا تۇشلۇق خۇشاللىق يوق بولۇپ، ئەل ـ يۇرتقا سالغان داستىخىنىغا قورسىقى ئاغرىغاندەك

ئېغىزى بېسىلمايتتى، ــ ئۇ خەق خىيالىدا، مۇشۇنداق قوم-
دەك يوپۇرۇلۇپ كېلىپ قومىئاۋاتلىقنى راسا بىر چۇكۇلدىتىپ
قويايلى دېگەن چېغىۋا.

ــ ئۇنى بىر دېمەڭا ئاچا، ــ دېدى نايىمخان تېشىلەلمەي
تۇرغاندەك توم لەۋلىرىنى كۆپۈشتۈرۈپ، ــ تۈنۈنىڭ ئاش سو-
يىنى دېيىشكەن ۋاقتىمىزدا ئەر قۇدىمىز ئاببااسخان يۇزدىن
ئارتۇق مېهمان ئەكەلمەيمىز، دەپ چىڭگىزلىك قىلىپ بىر باش
زەدەك، تۆت سەر گۆشنىڭ ئۈستىدىمۇ تىك تۇرغان. ئايال قو-
دىمىز ئاغىچىخانمۇ ھە دېگەندە ئېرىنىڭ ئاغزىدىن گەپنى تار-
تىۋېلىپ، بوينىنى غازنىڭ بوينىدەك سوزۇپ ئولتۇرۇپ دېمە-
گەن چىرايلىق گەپلىرى قالمىغان. مانا بۇگۈن ھاشىرىنى سا-
تىدىغاندەك بىر پاتمان ئادەمنى باشلاپ كەپتۇ! ئاراتاۋات بىلەن
قومىئاۋاتنىڭ ئارىلىقىدىكى تار قۇملۇق يولغا قانداقمۇ پېتىش-
قاندۇ، شۇنچە ئادەم.

ــ كۆرمىدىڭلارمۇ، ئاچچىق ئۇچەيدەك ئۇزۇندىن - ئۇزۇن
سوزۇلۇپ كەلگىنىنى، ــ دەپ كولكە چىقاردى ئارىدا تۇرغان
چوكانلاردىن بىرى، ــ تېخى قىزلىق قۇدا ئوغۇللۇق قۇدىنىڭ
ئالدىغا ئۇسسۇل ئويناپ چىقسۇن دېيىشى قىزىق، ئۇلارنىڭ...

ــ بۇ گەپكە چوڭ - كىچىك ھەممەيلەن كولۇپ كېتىشتى.

ــ ۋۇي، شۇنداقمۇ دېدىمۇ تېخى؟

ــ دېمەمدۇ، ئاراتاۋاتلىقنىڭ دېمەيدىغان نېمە گېپى بار!

ــ ئۇ گەپنى كىم تاپقاندۇ، ئەمدى؟

ــ شۇلارنىڭ شەھەردىن چىققان توغقانلىرىدىن بىرى دې-
گەنمىش.

ــ ۋاي قوۋۇرغامەي، گاھى خەقلەر ئۆزىنىڭ ئېتىزلىقتا
لايغا دەسسەپ يۇرگىنىدىن خەۋىرى يوق، چۇشىدە شەھەرلىك-

نىڭ پوقىغا تېپىلىپ يۈرەمدۇ، نېمە؟ بىر نان تاپسا داپ چاپ-تۇ، دېگەندەك، قازانغا يىگىرمە - ئوتتۇز چارەك گۈرۈچ سې-لىپ، توي قىلغۇدەك بولسا، تاپمايدىغان قىلىقى، بىر - بىردى-گە قويمايدىغان شەرتى قالمايدىكىنا، ئەجەب؟!

ئەتىگەندىن بېرى نازىلخان ئۈچۈن كايىپ - جوۋاپ مېھ-مان ئۈزاتقان قوشنا ئاياللار، يەڭگىلىرى، كېلىن - قىزلىرى پەرتۇقىنى يېشىۋېتىشنىمۇ ئۇنتۇپ، ھەيرانلىق بىلەن غەيۋەت ھېسسىياتى ئارىلىشىپ كەتكەن بىر كەيپىياتتا قىزغىن پاراڭغا چۈشكەن ئىدى.

— ۋېيىيەي، ئەممىسە مەن ئەجەب نازىلخاچامنىڭ ئايال قۇ-دىسى ئۈچۈن ئۇسسۇل ئويناپ بەرگىنىنى كۆرمەي قاپتىمىنا؟

— نازىل ئاچام قۇدىسى ئۈچۈن ئۇسسۇل ئويناپ بېرىدى-غان بوشاڭ خوتۇنلاردىن ئەمەس، — دېدى سۆزمەن ئاياللاردىن بىرى.

— ئەممىسە، ئۇلار تەلەپ قىلىپ تورۇۋالسا قانداق قىلى-دۇ؟

— تاس - تاس قالدى، نازىل ئاچامنىڭ قۇدىسى ئۇسسۇل-نى ئۆزى ئوينىغىلى.

— قانداق بولدى؟

— ئەر قۇدىنىڭ ئاچچىقى يامانكەن، ئاياللارنىڭ ھويلىغا كىرمەي قوللىرىدىكى زەللىسىنى كۆتۈرگىنىچە دەرۋازا ئال-دىدا تورۇۋالغىنىنى كۆرۈپ، قوچقارنىڭ مۈڭگۈزىدەك يۆگى-شىپ تۇرغان بۇرۇتىنى لىكىلدىتىپ شۇنداق بىر ئالىيۇدى، ئاغىچىخان تاتىرىپ كەتتى. يېنىدىكى ئاياللارغا ئىرىنى ئىما قىلىپ بىرنېمىلەرنى دەپ بەدەر ھويلىغا ماڭدى.

— بۇرۇتىغا لايىق سۇر - ھەيۋىسى بار ئادەمكەن ھە، ئە-

مىسە ئۇ؟

— شۇنداقتەك تۇرىدۇ.

— بەزى خوتۇنلارغا شۇنداق ئەرلەرمۇ ھەق !

— شۇنداق قىلىپ، ئايال قۇدىلارنىڭ بىر - بىرىنى ئۇسسۇلغا سىلىش خىيالى سۇغا چىلاشتى، دەيلى؟

— كۆپۈككە ئايلاندى. ئەمما مېھمان بەك جىق بولغاچقا، ئۇلارنى ئۇزاتقىچە نازىل ئاچام ئۇسسۇل ئويىنىغاندىن ئۆتە جىق چۆرگىلەپ قالدى.

— زادى مېغىزى يوق كو ياڭاقتەك پۇچەك خەقلەر بىلەن قۇدىلىشىپ قاپتىكەنمىز، — دېدى نازىلخان پاگى سالغان خېمىردەك ئۆزىچە ئۆرلەپ، — خۇددى قىزىمىز چوڭ بولۇپ ئولتۇرۇپ قالغاندەك، ئەر چىقماي قالىدىغاندەك ئالدىراپ - تېنەپ ئۇچۇر بېرىۋېتىپتىكەنمىز. ئىشنىڭ بىسمىللىستا ھەشقاللىسى، نانلىقى، تويلۇقىدىن باشلاپ بىر چېقىۋالغىلى تۇرۇپتى، ئاخىرى توي تۈگىگىچە قىلغان قىلىقى شۇ بولدى.

— نۇربۇۋىنى ئۆيىگە ئاپىرۋالغاندىن كېيىنمۇ يەنە شۇ قىلىقىنى قىلىپ، ئۇچىسىغا كىيىم، قورسىقىغا نان بەرمەي، يات - يالۋاغلىقىنى كۆرسىتەرمۇ ئۇ تۆمۈر تىرناقلار؟!

— يامان بولسا بىر شۇنداق قىلىپ باقسۇن قېنى، قىزىمنى ئولتۇرغۇزىۋېلىپ، ئوساللىق قىلغىنىغا ئىلگىرى - كېيىن دوقغايتارمەن، ئۇ خەقنى! — دېدى نازىلخاننىڭ ئۆپكىسى ئۆرلەپ.

— ئوبدان دېدىڭىز تازا، بىزمۇ ۋاقتى كەلگەندە ئۆزىمىزنى كۆرسىتىپ قويمىساق، بىز ئۆلگىچە ئېشەك ئېتىپ بويندىمىزغا مىنىۋالىدىغان ئوخشايدۇ، ئۇلار... ئوغۇل چوڭ قىلغان ئادەم چوڭ ئادەم ئەمەس... تېخى قىز بالا ئەتىۋارلىشىپ كې-

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

تىۋاتىدۇ، بۇگۈنكى كۈندە!

— هاي ـ هاي! توي تۈگىسىمۇ، تويغۇلۇقى تۈگىمىگەندەك نېمە تۈگىمەيدىغان كوت ـ كوت ئۇ؟ — ئوغۇل تەرەپ قىزنى كۆچۈرۈپ مېڭىشقاندىن كېيىن هويلا ـ ئارامنى بېسىقتۇرۇش، ئۆتنە ئەكەلگەن قازان بېشى لازىمەتلىكلىرىنى ئىگىلىرىگە قايتۇرۇش دېگەندەك ئىشلار بىلەن ئالدىراش يۈرگەن ھەسەن خالۋاپ، توي قازىنىنىڭ قارىسى يۇقۇپ قالغان قولىنى دەسمال بىلەن سۈرتكەچ ئاياللارنىڭ يېنىغا كەلدى، — ئاچا ـ سىڭىل ئىككىڭلار ئۆزۈڭلارچە ئۇلۇغ ئوتتا قالغان چۆگۈندەك قايناپ كەتتىڭلارغۇ؟ ياكى قوشنىلارنى ئەتىگەندىن بېرى ھېرىپ قالدى، دەپ ئۇلارغا بىر ـ ئىككى پەدە ئويۇن قويۇپ بېرەي دەمسىلەر؟

— تاڭ ئاتقانىنىڭياقى بۇ هويلىدا يوقتەك گەپ قىلمىسىلا ـ ھەي، — دېدى نازىلخان ئېرىنىڭ هارغىن چىرايىغا پەرۋاسىز قاراپ، — خەق ئۆزىنى ئەرشئەلادا، بىزنى يەر ـ پەگادا ھېسابلاپ قىز بەرگەنگە تويغۇزۇپ ئانى قىلىۋاتسا، يەنە غەملىرىدە يوق بىر ئاهاڭدا گەپ سورايدىكەنلا كىشىدىن.

— ئەمىسە سىلىنىڭ قاش ـ كۆزۈڭلارغا بېقىپ، خوتۇنۇم خاپا بولۇپ قالدى دەپ خەق بىلەن سوقۇشسام بولامتى؟ — ھەسەن خالۋاپنىڭ پېشانىسىدىكى تۈرۈم ـ تۈرۈم قورۇقلارنىڭ بىرى مىڭ بولدى، — خۇدايىم قىزلىق تەرەپكە تاشتەك ئېغىرلىق بېرىمەن دەپتىكەن، خەق بىلەن تەڭ بولۇپ شىنىنىڭ كاللىسىغا تەڭ مىنسەك، ئەل ـ جامائەتنى قارىتىپ قويۇپ توينى بۇزساق بولىدۇ ـ شۇ! مېڭىڭلا، تولا گەپ قىلماي ئاۋۇ كىگىز ـ كېچەكلەرنى يىغىشتۇرۇڭلار! — ھەسەن خالۋاپ خوتۇن ـ بالىلىرىغا چالۋاقاپ ئۇلارنىڭ ئاغزىنى جىملىدى.

چۆلدەرەپ قالغان ھويلا جىمجىت بولۇپ قالدى. ھويلىنىڭ ئالدىدىكى قۇمساڭغۇ يول، يولنىڭ ئۇ تەرىپىدە ئازغىنە سۇ بىلەن تېگى كۆرۈنۈپ قالغان ئۆستەڭ، يول ياقىسىغا جايلاشقان ئۆيلەر كەچكى شەپەق جىلۋىسىدە سۇس نۇرلىنىپ تۇراتتى.

ئەتىگەن تاڭ سۈزۈلۈش بىلەن تەڭ مەھەللە شاۋقۇن ـ سۈرەنگە تولدى. ھەممەيلەن ھەسەن خالۋاپنىڭ ھويلىسىغا جەم بولۇپ بىرلىرى قول سۇيى ئېلىپ، بىرلىرى داستىخان سېلىپ، بىرلىرى ئاش تۇشۇپ، يەنە بىرلىرى چاي قۇيۇپ دېگۈدەك ئاۋۋال مەسچىت ـ مەسچىتلەردىن كەلگەن جامائەتنى ئۇزاتتى. ئاندىن يىراق ـ يېقىندىن كەلگەن مېھمانلارنى كۈتتى. كۈن قوزىچۇشتىن ئۆتكەندە ئايال مېھمانلارنىڭ ئالدى كەلدى شۇنىڭ بىلەن مېھمان ئۇزىتىش ئىشىنى ئايالالار ئۆتكۈزۈۋالدى.

قۇدا تەرەپتىكىلەر كەلگەندىن كېيىن ھەسەن خالۋاپ، نازىلخانلار بىردىنلا پايپاسلاپ قالدى. بۇنداق بولۇشى، قۇدىلارنىڭ مېھمىنى تويدىن ئىلگىرى پۈتۈشۈۋالغىنىدىن ئاز كەم بىر بار ۋەر كۆپ ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە مېھمانلار بىراقلا كەلگەن بولغاچقا، شۇنچە كەڭرى ھويلىغا پېتىشماي پاتىپاراقچىلىق پەيدا بولدى. مېھمان ئۇزىتىدىغان ئىشتا قۇدا مېھمىنىنى ئۇزىتىشتىنمۇ تەس ئىش بولمىسا كېرەك. كۆپىنچە قۇدىلار ھەر بىر ئىشتا ساھىبخانىنىڭ ئىپادىسىگە، ھەربىكىتىگە ئىنچىكە سەپ سالىدۇ. سالغان داستىخىنىغا، قۇيغان چېيىغا سىنچى كۆزلىرى بىلەن قارايدۇ. بايا نازىلخانىنىڭ ئاغزى بېسىلماي سۆزلەپ كېتىشىمۇ شۇ سەۋەبتىن. ئۇ ئايال قۇدىسى مېھمانلىرىنى باشلاپ سەپ تارتىپ كەلگەندىن كېيىن شۇنچە

كۆپ مېھماننى كۆرۈپ چۆرگىلىتىپ قويۇپ بەرگەندەك نېمە قىلىشنى بىلەلمەي قالدى. جابدۇپ قويغان يەتتە ئىتىز ئۆيگە يېتىشماي قېلىپ جىلە بولغان مېھمانلارنىڭ بەزىلىرىنىڭ ۋىتىلداق ئاغزىدىن ئانچە ـ مۇنچە دېمەيدىغان گەپلەرمۇ چىقىپ كەتتى. ھېلىمۇ ياخشى، ئەر مېھمانلارنىڭ ھالى يوقكەن، ھەـ سەن خالۋاپ ئۇلارنى ھويلىنىڭ كەينىدىكى ئۆرۈكلۈك باغقا باشلىۋىدى، ئوشۇق ـ تۆشۈك گەپ ـ سۆز قىلماي، ئۆرۈك ساـ يىسىدىلا سورۇن تۈزۈپ ئولتۇرۇشتى. ئەمما كۈيئوغۇلغا يىگىت قولدىشى بولۇپ كەلگەن ياش باللار ياشلىقىنى قىلىپ بىرئاز شوخلۇق قىلغان بولدى...

خۇداغا شۈكۈر، ئىشقىلىپ نېمىلا بولمىسۇن، چوڭ ئىش يۈز بەرمەي تويمۇ ئۈزىدى. نۇربۇۋىنى چىرايلىق يۆتكەپ كېـ تىشتى. كونىلار مۇسۇلمانچىلىق دېگەن ئاستا ـ ئاستا بولىدۇ دەپتىكەن، بۈگۈن لايىقىدا بولماي قالغان قائىدە ـ يوسۇنلار بولسا ئەتە ـ ئۆگۈن ئوبدانراق قىلىنىشىۋالامدۇق. بۇنىڭدىن كېيىن ئاشۇ قۇدىلىرىمىز بىلەن يەنە بىر بولغاندىكىن... خىـ يال سۈرگىنىچە ھويلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر پەس قاراپ تۇرغان ھەسەن خالۋاپ خوتۇن ـ باللىرىغا ھويلا ـ ئارامنى يىغىشتۇـ رۇۋېتىشنى تاپىلاپ قويغاندىن كېيىن دەرۋازىنىڭ يېنىدىكى ئىتىز ـ ئىرىق لازىمەتلىكلىرى قويۇلغان ئۈستى ئوچۇق ئۆيـ دىن كەتمىنىنى قولىغا ئالدى. باغ ئىشىكىدىن چىقىپ، ھويلا بىلەن قوم بارخانلىرى ئارىسىدا قىسىلىپ تۇرغان ئىتىزلىققا يېتىپ كەلدى.

بۈگۈن مەھەللىنىڭ سۇ نۆۋىتى بولۇپ، باشاق تارتىش ئالدىدا تۇرغان بۇغداي ئىتىزلىرى سۇغا تەشنا بولۇپ تۇراتتى. ھەسەن خالۋاپ ئىتىز بېشىدا توختاپ ئەتراپقا نەزەر سالدى.

قۇياش قۇم بارخانلىرىغا باش قويغان، كەچكى شەپەق نۇرىغا چۆمگەن ئېتىزلىقتا كىشىلەر سۇ ياقىلاش بىلەن ئالدىراش چېپىشىپ يۈرۈشەتتى.

ھەسەن خالۋاپ ياپىيېشىل مايسىلار ئارىسىدىكى ئېرىق بويىدا زوڭزىيىپ ئولتۇرۇپ كەتمىنىنى ئالدىغا قويدى. توي ھەلەكچىلىكى بىلەن يۈرگەن نەچچە كۈندىن بېرى ئىشلەتمەي قويۇپ قويغان كەتمەنگە ئاندا ـ ساندا دات ئورناشقان، سېپىمۇ بىر ئاز بوشاپ قالغاندەك تۇراتتى. ئۇ كەتمەننىڭ چۆلدىسىنى ئېرىقتىكى قىزغۇچ لاي ئېقىنىغا چىلاپ قويدى، بىر ھازا نەمدىلىپ كۆپۈشكە باشلىغان كەتمەن سېپى ئۆزلىكىدىن چىڭىپ قالدى. خالۋاپ يەنە قەيەردىندۇر قولىغا چىقىپ قالغان كېۋەز مۇندىسى بىلەن كەتمەننىڭ يۈزىدىكى دات ـ داغلارنى سۈرۈشكە باشلىدى. كەتمەننىڭ يۈزى ئاستا ـ ئاستا پارقىراپ باشقىدىن ئېچىلدى. ئاپئاق پارقىراپ تۇرغان كەتمەن يۈزىدە ئاخىرقى شەپەق جىلۋىسىدىن بىر نۇر ئەكسىلەندى. كەتمەندىكى نۇر جىلۋىسىدىن كۆزلىرى چاقنىغان بۇ دېھقان ھاياجان ئىچىدە بېشىنى كۆتۈرۈپ بىردە كەچكى شەپەق جىلۋىسىگە، بىردە قولىدىكى كەتمەنگە زوقلىنىپ قاراپ كەتتى.

ئېھ، دېھقان... ھەسەن خالۋاپ قۇياشنى كۆتۈرۈۋالغاندەك ھاياجانغا چۆمدى.

2

پىننەخان قېيىنئانىسىنىڭ كوتۇلداشلىرىنى ئاڭلاپ، قولىدىكى سۈپۈرگىنى تامغا يۆلەپ قويدى. ئەتىگەندىن بېرى ئازچە ئېچىلماي قارا بولۇتتەك تۇتۇلۇپ تۇرغان كېلىنچەك ئۆزد-

نى ھۇجرا ئۆيگە تاشلىدى. كېلىنىنىڭ بۇ قىلىقى قېيىنئانىد-
نىڭ نەزىرىدىن قېچىپ قۇتۇلالمىدى. ئەمما ئۇنىڭغا ئەگىشىپ
كەينىدىن ھۇجرا ئۆيگە كىرىشنى ئەپسىز كۆرۈپ، نېمە ئىش
بولغانلىقىنى سۈرۈشتۈرۈپ بېقىش ئۈچۈن ئوغلى ھۇسىينا-
خۇننى ئىزدىدى. ھۇسىيناخۇن بولسا ھويلىدا كۆرۈنمەيتتى.

«بۇ كېلىنىمگە نېمە دەز كەتكەندۇ ئەمدى...» نازىلخان
كېلىنىنىڭ باتناپ قېلىشىنىڭ سەۋەبىنى خىيال قىلغاچ، توپا
توزۇتقانچە كىگىزلەرنى قاقتى. ھېچنېمە نەزىرىدىن ساقىت
بولمايدىغان ئىتتىك كۆزلىرىنىڭ قۇيرۇقىدا ئوغلىنىڭ ھۇج-
رىسى تەرەپكە قاراپ قويدى. لېكىن ئۇنىڭ ئۆيگە كىرىپ كې-
لىنىدىن ئەھۋال سوراشقا رايى بارمايتتى.

خېلى بىر ۋاق بولۇپ، ئىشلار بېسىقىغا چۈشكەندە كىچىك
كېلىنىنىڭ ھۇجرىسىدا چوڭ كېلىن روزىگۈل پەيدا بولدى:

— نېمە بولدى، يەڭگەم سىزگە؟ بىردەمنىڭ ئىچىدە
ئالۋاستىڭىز كېلىپ قالدا ئەجەب؟

— ھېرىپ قالدىم، — دېدى پىننەخان.

— ياق، كۆڭلىڭىزدە باشقا گەپ بار، — چوڭ يەڭگە ئېپى
يەڭگىسىنىڭ سۆزىگە ئىشەنمەي ئۇنىڭ يېنىغا چۆكتى، —
سىز ھېرىپ قالغانغا يېتىۋالىدىغان پىننەخان ئەمەس.

— راست، روزىگۈل ئاچا، — ئېپى يەڭگە بىر ئاز جانلىد-
نىپ، يەڭگىسىنىڭ بىر جۈپ ئالتۇن ئۈزۈك سېلىنغان بارماق-
لىرىنى سىلىدى.

— يوشۇرمىسىڭىزمۇ كۆڭلىڭىزدىكىنى بىلىپ بولدۇم
خېنىم... قېيىنئانامنىڭ توينى ئۈزىتىپ بولۇپ ئارائاۋاتلىقنى
قاساپ كەتكىنى كۆڭلىڭىزگە كەلدىغۇ، تايىنلىق؟

پىننەخان ئۈندىمىدى، يەڭگىسى دېگەندەك بايا ئۇ قېيىنئا-

نىسىنىڭ ئۇلارنى يامانلاۋېرىشىنى كۆڭلىگە سىغدۇرالمىغان ئىدى.

— يۇرتلۇقىنىڭ گېپىنى قىلسا ھەرقانداق ئادەمنىڭ ئاچچىقى كېلىدۇ دەڭا، لېكىن قېيىنئانامنىڭ ئاشۇ ئاغزىنى سىزمۇ بىلىسىز، شۇڭا كۆڭلىڭىزگە ئالماڭ. نۆۋەتتە كەلگەندە ئالەمسازلىقنى راۋرۇس قىلىپ قويۇپ، ئارقىدىن ئاشۇنداق سۆزلەيدىغانغا كۆنۈپ قالغان ئېغىز، ئۇ.

— ھە دېسە قۇمئاۋاتلىق ئاق، ئارائاۋاتلىق كۆك... دەپ خەقنى يامان دەۋەرمەي، ئۆزىنىڭ قانداقلىقىنىمۇ ئويلاپ قويسا بولىدۇ!

— ئۆزىنىڭ قانداقلىقىنى ئويلايدىغان كىم بار ھازىر. سىز ئاباسخانلارنىڭ قىزى بولمىغاندىكىن خاپا بولماڭا، بولدى، — روزىگۈل پىننەخاننىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇرۇپ بۇ تاۋى نازۇك يەڭگىسىنىڭ كۆڭلىنى ياسىدى.

— شۇنداق بولسىمۇ كىشىنىڭ كۆڭلىگە كېلىدىكەن.

— ھەي راست، بۇگۈن دېگەن توي تۇرسا، ئالتۇن زىرىڭىزنى سالماپسىزغۇ، يا ئانىڭىزنىڭ ساندۇقىدىمىتى؟

— ياق، مەشەدە ئىدى، كېيىنكى قېتىم يامانلاقتىن يېنىپ كەلگەندە زىرەمنىمۇ بىللە ئېلىپ كەلگەن... — پىننەخاننىڭ ئۇنى ئىچىگە چۈشۈپ كەتتى. يەڭگىسىنىڭ كۆڭۈل ئىزدىشى بىلەن ئازادىلىشىپ قالغان كۆڭلى باشقىدىن يېرىم بولدى.

— ئەمىسە قېنى، نېمىشقا سالمىدىڭىز؟

پىننەخان دېيىش تەس بولغان بىر گەپ ئۈچۈن قىينالغاندەك قوش قاپىقى دۆڭ كەلگەن يۇمۇق كۆزلىرىنى يەڭگىسىنىڭ چوڭ، كۆكۈش كەلگەن كۆزلىرىگە تىكتى:

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com